

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH
W WODZISŁAWIU ŚLĄSKIM
2019/2020

**II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi i
Integracyjnymi im. ks. prof. Józefa Tischnera**

Liceum Sztuk Plastycznych

Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych

Podstawowymi założeniami wypracowanego przez nas modelu programu wychowawczo - profilaktycznego jest budowanie pomostu między edukacją a wychowaniem oraz próba zintegrowania w spójną całość oddziaływań wychowawczych, profilaktycznych i promocji zdrowia. Zgodnie z założeniami obowiązującej reformy, edukacja szkolna ma za zadanie harmonijnie oddziaływać zarówno w zakresie przekazywania wiedzy, jak i kształcenia umiejętności i postaw. Zadania te stanowią wzajemnie uzupełniające się wymiary pracy nauczyciela. Ważne jest, aby nasz program nie był martwym dokumentem, lecz by jego konstruowanie stało się przyczynkiem do podejmowania spójnych działań przynoszących korzyść całej społeczności szkolnej.

Zgodnie z założeniami reformy podstawy programowej działalność edukacyjna szkoły określona jest przez:

- 1) szkolny zestaw programów nauczania, który uwzględniając wymiar wychowawczy, obejmuje całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego;
- 2) program wychowawczo - profilaktyczny szkoły, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym, dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym.

Szkolny Program wychowawczo - profilaktyczny został opracowany na podstawie dokonanej analizy sytuacji dydaktyczno - wychowawczej w szkole przy użyciu narzędzi:

- ewaluacji wewnętrznej,
- analizy dokumentacji szkolnej (dzienniki, dokumentacja zespołu wychowawczego, dzienniki organizacji pomocy psychologiczno- pedagogicznej),
- analizy wyników ankiet dotyczących problematyki uzależnień,
- obserwacji uczniów na zajęciach dydaktycznych, wycieczkach, uroczystościach szkolnych, na korytarzach w trakcie przerw i zajęć sportowych,
- analizy osiągnięć szkolnych uczniów,
- rozmów z rodzicami, nauczycielami, wychowawcami, dyrekcją i specjalistami zatrudnionymi w szkole.
- analizy dokumentów zewnętrznych:
 - a. raporty zewnętrzne,
 - b. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii
 - c. Ocena funkcjonowania systemu oddziaływań profilaktycznych w Polsce- raport z badań uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Raport z pierwszej tury badań. Używanie substancji

psychoaktywnych i inne zachowania ryzykowne młodzieży. Szkoły ponadgimnazjalne.
(źródło: Profilaktyce.pl)

Zdiagnozowane problemy występujące w szkole:

- absencja w szkole, wagary,
- negatywny wpływ grupy rówieśniczej,
- zaburzone relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi,
- zaburzenia emocjonalne w tym zachowania autodestrukcyjne,
- uzależnienie od telefonów komórkowych i Internetu,
- zagrożenia uzależnieniami - palenie papierosów (również na terenie szkoły – w toaletach, oraz w trakcie przerw - poza szkołą), wzrastająca dostępność i zażywanie napojów alkoholowych (poza terenem szkoły),
- zaburzony system postrzegania norm społecznych

Program wychowawczo - profilaktyczny obejmuje:

1. Wizję absolwenta
2. Nadrzędne cele programu wychowawczo-profilaktycznego
3. Wytyczne MEN na rok szkolny 2019/2020
4. Wartości wychowawczo - profilaktyczne
5. Czynniki ryzyka i czynnika chroniące w roku szkolnym 2019/2020
6. Szczegółowe zadania programu wychowawczo - profilaktycznego
7. Działania priorytetowe na poszczególne etapy edukacji w tym:
 - a. proponowana tematyka lekcji wychowawczych
 - b. działania nauczycieli przedmiotów
 - c. działania biblioteki szkolnej
 - d. działania pedagoga i psychologa szkolnego
 - e. działania samorządu uczniowskiego
8. Oczekiwane efekty
9. Ewaluacja
10. Ustalenia końcowe

1. WIZJA ABSOLWENTA

Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Wodzisławiu Śląskim ma za zadanie wykształcić ucznia, który jako absolwent naszej szkoły będzie świadomym swoich umiejętności, dojrzałym, pragnącym poszerzać zdobytą wiedzę człowiekiem. Przede wszystkim istotne jest, aby nasi absolwenci obok wiedzy i zdobytych umiejętności charakteryzuje się wysokim poziomem kultury osobistej, dojrzałością postawy i hierarchią wartości szanującą podmiotowość każdej jednostki ludzkiej.

Absolwent Zespołu Szkół Ponadpodstawowych to człowiek odpowiedzialny za siebie i decyzje które podejmuje, działający w sposób rozsądny i rzetelny - zarówno samodzielnie jak i w grupie, potrafiący dokonywać właściwych moralnie wyborów, aktywny obywatel, współtworzący rzeczywistość miejsca w którym żyje i pracuje. Jednocześnie jest to człowiek, który, pragnąc rozwijać własne zdolności poprzez kolejne etapy kształcenia, staje się świadomym swojej wartości fachowcem w swojej dziedzinie, posiada rozeznanie na rynku pracy i gotowy jest do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.

2. NADRZĘDNE CELE WYCHOWANIA I PROFILAKTYKI

1. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej, świadomości swoich praw i obowiązków. Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia.
2. Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi. Wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i w grupie rówieśniczej. Kształtowanie postaw, respektowanie norm społecznych i wychowanie do wartości oraz zapobiegania zachowaniom agresywnym (w tym ceberprzemocy)
3. Wspieranie rozwoju intelektualnego, przygotowanie do odbioru dóbr kultury i sztuki, upowszechnianie czytelnictwa, szanowanie dorobku narodowego przy jednoczesnym otwarciu się na wartości europejskie. Zapobieganie zachowaniom agresywnym.
4. Kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych, umiejętności dokonywania wyboru zachowań chroniących zdrowie własne i innych ludzi, propagowanie ekologicznego stylu życia. Motywowanie do zdrowego stylu życia.
5. Wspomaganie, w miarę posiadanych zasobów, wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia, z uwzględnieniem jego indywidualnej sytuacji. Zapewnienie mu bezpieczeństwa

fizycznego, psychicznego i emocjonalnego. Wspieranie ucznia w procesie nabywania wiedzy, sprawności, postaw i nawyków, które zapewniają mu przygotowanie do racjonalnego i godnego życia oraz kontynuacji nauki na dalszym etapie.

3. WYTYCZNE NA ROK SZKOLNY 2019/2020

Według wytycznych Ministerstwa Edukacji Narodowej i Centrum Edukacji Artystycznej do podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2019/2020 należą:

1. Profilaktyka uzależnień w szkołach i placówkach oświatowych.
2. Wychowanie do wartości przez kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych.
3. Wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego w szkołach.
4. Rozwijanie kompetencji matematycznych uczniów.
5. Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego.
6. Tworzenie oferty programowej w kształceniu zawodowym. Wdrażanie nowych podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego
7. Rozwijanie kompetencji psychologicznych uczniów jako wsparcie sukcesów artystycznych
8. Rozwijanie kompetencji psychologiczno-wychowawczych nauczycieli i rodziców uczniów uzdolnionych artystycznie
9. Pozytywna profilaktyka uzależnień w szkołach i bursach, z wykorzystaniem środków dostępnych artystycznie.

Wspierając działania rodziców nauczyciele chcą realizować podmiotowe cele wychowania i nauczania między innymi poprzez:

- zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji,
- rozwój postawy moralnej i kształtowanie dojrzałości osobowej,
- zajęcia wychowawcze, profilaktyczne, edukujące,
- promowanie wśród uczniów zdrowego trybu życia,
- organizowanie zajęć pozalekcyjnych,
- towarzyszenie uczniowi poprzez rozmowę i pomoc w sytuacjach problemowych, konfliktowych,

- pomoc i wsparcie dla rodziny,
- działanie wolontariatu i samopomocy uczniowskiej.

4. WARTOŚCI WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNE

W naszej szkole ważne jest, aby uczniowie Liceum Ogólnokształcącego, Liceum Sztuk Plastycznych i Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych, dążąc do samorozwoju, mieli świadomość konkretnych norm zachowania i wartości, których przestrzeganie w relacjach jakie zawierają z innymi uczniami, nauczycielami i pracownikami na terenie szkoły oraz osobami poza szkołą wskazują na ich osobowy i całościowy rozwój. Obok kształcenia bowiem, szkoła kładzie bardzo duży nacisk na rozwój kultury osobistej ucznia i jego umiejętności współżycia i współtworzenia wspólnoty szkolnej, klasowej, społecznej.

Spośród wartości ułatwiających funkcjonowanie w społeczności szkolnej i przygotowujących do odpowiedzialnego życia dorosłego są:

- rzetelność,
- systematyczność,
- punktualność,
- koleżeństwo,
- przyjaźń,
- życzliwość względem ludzi,
- tolerancja,
- poszanowanie poglądów i godności drugiego człowieka,
- prawda, uczciwość
- odwaga.

5. CZYNNIKI RYZYKA I CZYNNIKI CHRONIĄCE W ROKU SZKOLNYM 2019/2020

Analizując przytoczone wyniki badań ewaluacji wewnętrznej oraz badań dot. uzależnień uczniów wyłania się konieczność wdrażania działań profilaktycznych i wychowawczych, których celem będzie wzmacnianie uczniów, a zarazem i ich rodziców o wiedzę nt. zagrożeń wynikających z zażywania środków uzależniających, w tym szczególnie dostępności napojów

alkoholowych i papierosów. Natomiast nasilające się zaburzenia emocjonalne u uczniów wskazują na położenie szczególnego nacisku na kształtowanie umiejętności psychospołecznych, radzenie sobie ze stresem oraz współpracę z rodzicami w aspekcie pomocy specjalistycznej uczniom wymagającym pomocy w zakresie zdrowia psychicznego. Powyższe wyniki posłużyły także do zdefiniowania uniwersalnych działań wychowawczych, informacyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych w naszej szkole.

Czynniki ryzyka

Za czynniki ryzyka uznaliśmy cechy zwiększające prawdopodobieństwo używania środków uzależniających oraz wzrost zachowań autodestrukcyjnych i zaburzeń emocjonalnych wśród młodzieży. Prawdopodobieństwo jest tym większe, im więcej jest czynników ryzyka, im bardziej są one szkodliwe oraz im dłużej trwa ich działanie.

Według wyników badań przytaczanych przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) czynnikami ryzyka i chroniącymi przed problemowymi zachowaniami i zaburzeniami w obszarze zdrowia psychicznego u dzieci wskazano główne czynniki ryzyka związane ze szkołą, a są to:

- 1) Przemoc rówieśnicza,
- 2) Odrzucenie przez rówieśników,
- 3) Słaba więź ze szkołą,
- 4) Niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli),
- 5) Destrukcyjna grupa rówieśnicza,
- 6) Niepowodzenia szkolne.

W toku badania zagadnienia środków odurzających oraz czynników generujących ryzyko ich występowania, podzielić można te ostatnie na następujące grupy, w których to **poszczególne czynniki ryzyka** przedstawiają się następująco:

A. Sfera psychologiczna:

- 1) Nadmierna nieśmiałość, wrażliwość;
- 2) Chroniczne napięcie i niepokój;
- 3) Niska samoocena;
- 4) Brak odporności na stres i problemy;
- 5) Niski poziom asertywności.

B. Sfera rodzinna:

- 1) Brak wyraźnego i konsekwentnego systemu wychowawczego;
- 2) Niskie kompetencje rodziców w postępowaniu z dziećmi (brak reguł postępowania, niekonsekwencja);
- 3) Brak rygorów i kontroli lub bardzo surowa dyscyplina, nadopiekuńczość;
- 4) Wysoki poziom konfliktów w rodzinie, niskie wsparcie ze strony rodziców;
- 5) Brak lub osłabienie więzi emocjonalnej z rodziną, złe relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi;
- 6) Zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, nieobecność ojca w domu (także psychiczna);
- 7) Tolerancja rodziców wobec używania przez dzieci alkoholu lub innych substancji odurzających;
- 8) Nadużywanie alkoholu, papierosów, narkotyków przez rodziców;
- 9) Rozwód, separacja, utrata rodziców;
- 10) Brak czytelnych granic i norm;
- 11) Przyzwolenie na uczestnictwo dziecka w sferach, do których nie jest ono przygotowane emocjonalnie.

C. Sfera społeczna:

- 1) Środowisko sąsiedzkie;
- 2) Środowisko rówieśnicze;
- 3) Dostępność produktów tytoniowych, napojów alkoholowych i substancji odurzających;
- 4) Moda na spożywanie alkoholu i palenia papierosów jako mylnie pojmowany wyznacznik pełnoletności i dorosłości.

D. Sfera szkolna:

- 1) Niska skuteczność działań wychowawczo- profilaktycznych
- 2) Niski poziom wiedzy uczniów na temat środków uzależniających;
- 3) Niskie kompetencje nauczycieli w zakresie rozpoznawania środków odurzających.

Analizując wyniki przeprowadzonej ewaluacji, czynniki kontekstowe oraz wyniki analizy środowiska, dla zidentyfikowanych powyżej ryzyk opracowane zostały czynniki ryzyka na rok szkolny 2019/2020.

Czynniki ryzyka związanego z występowaniem środków uzależniających oraz zaburzeń zachowania uczniów w roku szkolnym 2019/2020

	Czynniki ryzyka
Psychologiczne	nadmierna nieśmiałość, wrażliwość
	chroniczne napięcie i niepokój
	niska samoocena
	brak odporności na stres
	niski poziom asertywności
Rodzinne	brak wyraźnego i konsekwentnego systemu wychowawczego
	niskie kompetencje rodziców w postępowaniu z dziećmi (brak reguł postępowania, niekonsekwencja)
	niewłaściwe postawy rodzicielskie: brak zainteresowania sytuacją szkolną dziecka, brak rygorów i kontroli lub bardzo surowa dyscyplina, nadopiekuńczość
	wysoki poziom konfliktów w rodzinie, niskie wsparcie ze strony rodziców
	brak lub osłabienie więzi emocjonalnej z rodziną, złe relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi
	zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, nieobecność ojca w domu (także psychiczna)
	tolerancja rodziców wobec używania przez dzieci alkoholu lub innych substancji odurzających
	nadużywanie alkoholu, papierosów, narkotyków przez rodziców
	rozwód, separacja, utrata rodziców.
	brak czytelných granic i norm
	przyzwolenie na uczestnictwo dziecka w sferach, do których nie jest ono przygotowane emocjonalnie
Spoleczne	patologiczne środowisko sąsiedzkie
	środowisko rówieśnicze
	dostępność substancji odurzających oraz wyrobów alkoholowych i tytoniowych
	moda na zażywanie środków odurzających

Szkolne	Zażywanie środków tytoniowych wśród uczniów w czasie przerw
	niska wiedza uczniów o środkach odurzających i uzależniających
	niskie kompetencje nauczycieli w kwestii rozpoznawania zagrożeń

Czynniki chroniące

Czynniki chroniącymi nazywamy właściwości jednostki i środowiska, które wzmacniają odporność na podatność na zażywanie substancji psychoaktywnych, alkoholu i wyrobów tytoniowych oraz zapobiegają występowaniu wśród młodzieży zaburzeń zachowania. Przyjmuje się, że akumulacja czynników chroniących obniża ryzyko powstawania uzależnień. Oprócz czynników ryzyka w WHO stworzono również listę głównych czynników chroniących, które potencjalnie wpływają na prawidłowy rozwój w obszarze zdrowia psychicznego, szczególnie u dzieci, związanych ze szkołą. Należą do nich:

- 1) poczucie przynależności;
- 2) pozytywny klimat szkoły;
- 3) prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza;
- 4) wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy;
- 5) okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć;
- 6) zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.

Kluczowe znaczenie ma klimat szkoły, zwłaszcza relacje społeczne – zarówno między nauczycielami a uczniami, wychowawcami a rodzicami, jak i między samymi uczniami, oraz wzajemne wsparcie.

Identyfikacja najważniejszych czynników chroniących umożliwiła stworzenie portretu zdrowej, bezpiecznej szkoły wspierającej proces budowania odporności u dzieci. Ten pozytywny portret stanowi wzorzec, ale jednocześnie wskazuje kierunek działań wychowawczych, profilaktycznych, które należy podjąć.

Warto przy tym zaznaczyć, że zdrowa i bezpieczna szkoła to szkoła, która zapewnia uczniom:

- 1) wysoki poziom kształcenia oczekiwania, przy równoczesnym udzielaniu wsparcia uczniom i ich rodzicom przez wychowawców, nauczycieli, pedagoga i psychologa szkolnego
- 2) możliwość budowania przyjaznych relacji z kolegami;
- 3) dobrą atmosferę życzliwości i wzajemnej tolerancji;
- 4) przestrzeganie ustalonych zasad i brak zgody na jakiegokolwiek formy przemocy;

- 5) możliwość zdobywania pozytywnych doświadczeń i osiągnięcia sukcesów w ważnych zadaniach oraz podejmowania odpowiedzialności;
- 6) poczucie ładu i porządku w otoczeniu;
- 7) możliwość uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych.

Z dokonanego przeglądu czynników ryzyka i czynników chroniących wynika, że szkoła powinna zadbać o to, aby kreować zdrowe i bezpieczne środowisko uczenia się wspierające prawidłowy rozwój fizyczny, intelektualny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży.

W podejmowanych działaniach profilaktycznych należy uwzględniać wszystkie rodzaje czynników i zaplanować proces zmian pozwalający osiągnąć zakładane rezultaty.

W związku z występowaniem w naszej placówce, opisanych czynników ryzyka, opracowane zostały propozycje wzmocnienia lub wprowadzenia adekwatnych i skutecznych środków chroniących. Dla każdego ze wskazanych czynników ryzyka wskazane zostały działania które na celu mają zmniejszenie odpowiednio skutków lub prawdopodobieństwa ich występowania w naszym środowisku szkolnym.

Szczegółową analizę czynników chroniących zawiera poniższa tabela.

W kolumnie „Sposób realizacji” określono typ działalności, jaka przewidziana jest do realizacji, której celem jest zmniejszenie występowania oraz wpływu poszczególnych typów ryzyka, oraz odpowiednio zwiększenie występowania oraz wpływu czynników chroniących (WYCH – wychowawcza, EDU – edukacyjna, INF – informacyjna, PROF – profilaktyczna).

Czynniki chroniące przed występowaniem środków uzależniających oraz zaburzeń zachowania uczniów w roku szkolnym 2019/2020

	Czynniki ryzyka	zadania	sposób realizacji
Psychologiczne	nadmierna nieśmiałość, wrażliwość	wzmocnienie pozycji nieśmiałych uczniów	WYCH
	chroniczne napięcie i niepokój	eliminowanie zachowań generujących stres	WYCH, PROF

	niska samoocena	poprawa kondycji psychicznej uczniów	WYCH
	brak odporności na stres	wzmocnienie umiejętności radzenia sobie ze stresem	WYCH
	niski poziom asertywności	wzmacniać w uczniach poziom asertywności	WYCH, EDU
Rodzinne	brak wyraźnego i konsekwentnego systemu wychowawczego,	wzmocnienie systemu wychowawczego w rodzinie	WYCH, PROF
	niskie kompetencje rodziców w postępowaniu z dziećmi (brak reguł postępowania, niekonsekwencja),		EDU, INF
	brak rygorów i kontroli lub bardzo surowa dyscyplina, nadopiekuńczość,		EDU, INF

wysoki poziom konfliktów w rodzinie, niskie wsparcie ze strony rodziców,		WYCH, INF
brak lub osłabienie więzi emocjonalnej z rodziną, złe relacje pomiędzy rodzicami i dziećmi,	wsparcie niewydolnej wychowawczo rodziny	WYCH, INF
zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, nieobecność ojca w domu (także psychiczna)		WYCH, INF
tolerancja rodziców wobec używania przez dzieci alkoholu lub innych substancji odurzających,	dostarczyć uczniom i rodzicom wiedzę na temat konsekwencji zażywania środków odurzających	PROF, WYCH

	nadużywanie alkoholu, papierosów, narkotyków przez rodziców,	Zminimalizowanie skutków problemów rodzinnych	PROF, WYCH
	rozwód, separacja, utrata rodziców,		WYCH
	brak czytelnych granic i norm,	wzmocnienie systemu wychowawczego w rodzinie	WYCH, INF, EDU
	przyzwolenie na uczestnictwo dziecka w sferach, do których nie jest ono przygotowane emocjonalnie.	uświadomienie rodziców o konsekwencjach oraz wzmocnienie systemu wychowawczego w rodzinie	WYCH, INF, EDU
Spoleczne	środowisko sąsiedzkie	Zmniejszenie negatywnego wpływu środowiska sąsiedzkiego na decyzje uczniowskie	PROF, WYCH , EDU
	środowisko rówieśnicze	Poprawa jakości środowiska rówieśniczego; zmniejszenie negatywnego wpływu środowiska rówieśniczego	PROF, WYCH , EDU

	dostępność substancji odurzających	uświadomienie uczniów o konsekwencjach posiadania i zażywania środków odurzających	PROF, INF
	moda na zażywanie środków odurzających	podnieść poziom uświadomienia uczniów o skutkach zażywania środków odurzających	PROF, INF
Szkolne	obecność środków odurzających w placówce	wyeliminowanie substancji odurzających z terenu placówki	PROF
	niska wiedza uczniów o środkach odurzających	dostarczyć uczniom wiedzę na temat konsekwencji zażywania środków odurzających	EDU, INF
	niskie kompetencje nauczycieli w kwestii rozpoznawania	zwiększenie kompetencji nauczycieli	EDU, INF

Przytoczone dane z badań oraz wniosków z obserwacji uczniów wskazują, że planując działania należy położyć nacisk na kształtowanie wspierającego środowiska szkolnego, rozwijanie kompetencji wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli, przebudowę relacji interpersonalnych w szkole, przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom, kształtowanie postaw akceptujących różnorodność, oraz dbałość o poszanowanie tradycji środowiska szkolnego, lokalnego oraz narodowego.

Realizacja tych celów wymaga prowadzenia stałych, konsekwentnych, kompleksowych działań w środowisku lokalnym i szkolnym, budowania koalicji, współpracy między różnymi instytucjami.

Analiza czynników ryzyka oraz czynników chroniących pozwoliła nam na stworzenie dotyczących działalności szkoły w zakresie programu wychowawczo - profilaktycznego. Podzielone one zostały podmiotowo, tzn. według poszczególnych kierunków pracy (np.:

kształtowanie pozytywnych postaw i promowanie bezpiecznych zachowań, kształtowanie więzi z własnym krajem ojczystym) oraz grup członków społeczności szkolnej (m.in. wychowawcy, nauczyciele, specjaliści).

6. SZCZEGÓŁOWE ZADANIA WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNE

KSZTAŁTOWANIE POZYTYWNYCH POSTAW SPOŁECZNYCH I PROMOWANIE BEZPIECZNYCH ZACHOWAŃ

l.p.	Zadania szkoły	Formy i sposób realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
I.	Przygotowanie uczniów do świadomego, aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki - zajęcia warsztatowe (grupowe) - rozmowy indywidualne - propagowanie odpowiedniej literatury 	cały rok szkolny	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor - wychowawcy - pedagog i psycholog - nauczyciele
II.	Rozwijanie zachowań asertywnych i empatycznych	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki - zajęcia warsztatowe - rozmowy indywidualne - propagowanie odpowiedniej literatury - współpraca z PPP 	cały rok szkolny	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - pedagog i psycholog - nauczyciele
III.	Kształtowanie poczucia przynależności do rodziny, grupy rówieśniczej	<ul style="list-style-type: none"> - rozmowy indywidualne - pogadanki z uczniami w ramach lekcji wychowawczych - zajęcia ze specjalistami- warsztaty 	cały rok szkolny	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - nauczyciele - pedagog - psycholog

IV.	Integracja działań wychowawczo-profilaktycznych szkoły i rodziców	- rozmowy wspierające -propagowanie odpowiedniej literatury i zajęć profilaktycznych dla rodziców	-podczas wywiadów -cały rok szkolny	-dyrektor szkoły -wychowawcy -pedagog i psycholog szkolny
-----	---	--	--	---

KSZTAŁTOWANIE WIĘZI Z KRAJEM OJCZYSTYM, POSZANOWANIE DLA
DZIEDZICTWA NARODOWEGO ORAZ INNYCH KULTUR I TRADYCJI

l.p.	Zadania szkoły	Formy i sposób realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
I.	Kształtowanie wspólnoty narodowej oraz postawy patriotycznej, miłości do ojczyzny, kultywowania tradycji	- rozmowy indywidualne - pogadanki z uczniami - ulotki i materiały informacyjne - pogadanki podczas zajęć lekcyjnych - udział w konkurach i olimpiadach przedmiotowych	- cały rok szkolny	- wychowawcy - nauczyciele WOS, EDB
II.	Wprowadzenie w życie kulturalne Szkoły wspólnoty lokalnej. Poszanowanie historii i kultury regionu	-wycieczki np. do Muzeum Ziemi Wodzisławskiej, -zajęcia w ramach lekcji wychowawczych	- cały rok szkolny	-wychowawcy -nauczyciele WOS -nauczyciele WOK i języka polskiego

III.	Wspólnota Europejska a tożsamość narodowa	- konkursy - warsztaty i lekcje kształtujące postawę tolerancji i akceptacji	- cały rok szkolny	- wychowawcy - nauczyciele WOS
------	---	---	--------------------	-----------------------------------

WYCHOWANIE PROZDROWOTNE

I.p	Zadania szkoły	Formy i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
I.	Kształtowanie zachowań sprzyjających zdrowiu	- w ramach lekcji przedmiotowych (np. biologii) - zajęcia warsztatowe - rozmowy indywidualne propagowanie odpowiedniej literatury -współpraca z instytucjami np. PPP, fundacją „Fenix-powstań do Życia”	- cały rok szkolny	-wychowawcy - nauczyciele biologii - nauczyciele wychowania fizycznego - pedagog i psycholog szkolny - pielęgniarka szkolna
II.	Szkoła zapewnia uczniom poczucie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego	- w ramach lekcji przedmiotowych - pogadanki - zajęcia warsztatowe - rozmowy indywidualne - współpraca z instytucjami np. PPP, fundacją „Fenix-powstań do Życia”	- cały rok szkolny	- dyrekcja - wychowawcy - nauczyciele EDB - pedagog i psycholog

III.	Uzależnienia, rozpoznanie ich i zapobieganie	- w ramach lekcji przedmiotowych - pogadanki - zajęcia warsztatowe - rozmowy indywidualne propagowanie odpowiedniej literatury - współpraca z instytucjami np. PPP, fundacją „Fenix-powstań do Życia”,	- cały rok szkolny	- wychowawcy - nauczyciele EDB - nauczyciele biologii - pedagog i psycholog szkolny
------	--	---	--------------------	--

WYCHOWANIE EKOLOGICZNE

l.p.	Zadania szkoły	Formy i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
I.	Rozwijanie wrażliwości na problemy środowiska	-pogadanki tematyczne. -realizacja programów ekologicznych (np. akcje anty-smogowe)	-w ramach realizacji podstawy programowej	- nauczyciele biologii -wychowawcy -nauczyciele biblioteki

PROFILAKTYKA ZAGROŻEŃ

l.p.	Zadania szkoły	Formy i sposoby realizacji	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne
I.	Przygotowanie uczniów do dalszego kształcenia	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje wychowawcze - zajęcia z doradztwa zawodowego (indywidualne i grupowe) - współpraca z uczelniami wyższymi - współpraca z PUP, PPP i OHP 	- cały rok szkolny	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - nauczyciele, w tym nauczyciele podstaw przedsiębiorczości - pedagog/ psycholog szkolny
II.	Badania, diagnoza i analiza rozmiarów niedostosowania społecznego uczniów.	- opracowanie i przeprowadzenie badań ankietowych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.	- według potrzeb	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - pedagog/ psycholog szkolny
III.	Współpraca z instytucjami i stowarzyszeniami.	współpraca z: <ul style="list-style-type: none"> - Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną - Komendą Powiatową Policji: Wydział ds. prewencji - MOPS - Sądem Rejonowym- wydziałem ds. nieletnich - Powiatowym Urzędem Pracy - Szkolnym Ośrodkiem Kariery - Fundacją „Feniks- powstań do życia” 	- na bieżąco, w ramach potrzeb	<ul style="list-style-type: none"> - dyrekcja - wychowawcy - nauczyciele EDB - nauczyciele biologii - pedagog/ psycholog szkolny

7. DZIAŁANIA PRIORYTETOWE NA POSZCZEGÓLNE ETAPY EDUKACJI

A. Działania wychowawców klas

Wychowawcy opracowują plan działań wychowawczo-profilaktycznych dla klasy stosownie do poziomu i zdiagnozowanych problemów wychowawczych.

Na tej podstawie tworzą tematykę godzin wychowawczych, uzupełnioną o propozycje uczniów, nauczycieli i rodziców.

PROPONOWANA TEMATYKA LEKCJI WYCHOWAWCZYCH

Klasa I

Podstawowym kierunkiem pracy wychowawcy klasy I jest integracja zespołu klasowego zapoznanie uczniów z przepisami szkolnymi i jej tradycjami oraz zadbanie o bezpieczeństwo uczniów, motywowanie do działań prospołecznych.

1. Zapoznanie uczniów ze Statutem szkoły i WSO,
2. Zapoznanie uczniów z zasadami bezpieczeństwa w szkole: w tym Regulaminem Szkolnych Wycieczek, Procedurami Postępowania w Sytuacji Nagłej, Szkolnymi Procedurami Organizacji Pomocy Psychologiczno- Pedagogicznej (w tym organizacji pomocy dla uczniów posiadających opinie i orzeczenia)
3. Wybór samorządu klasowego
4. Zajęcia integracyjne prowadzone przez wychowawcę oraz pedagoga/psychologa szkolnego
5. Spotkanie Integracyjne uczniów ZSP
6. Jak stworzyć zgrany zespół klasowy –tworzenie i podpisanie kontraktu
7. Zasady dobrej i skutecznej komunikacji
8. Szkolny savoir- vivre , kultura osobista w szkole.
9. Poznajmy się -nasze pasje i zainteresowania.
10. Dlaczego warto się uczyć?
11. Test inteligencji wielorakiej Gardnera i omówienie.

12. Moja nowa szkoła-ankieta badająca stopień zadowolenia ucznia klasy I z wyboru nowej szkoły w tym poczucia bezpieczeństwa.
13. Techniki skutecznego uczenia się.
14. Analiza sytuacji dydaktyczno-wychowawczej w klasie- pogadanki.
15. Emocje -czy potrafię je nazywać i mówić o nich otwarcie?
16. Jak radzić sobie ze złością i gniewem?
17. Moje mocne i słabe strony Jak polubić siebie?- kształtowanie poczucia własnej wartości.
18. O sztuce motywacji
19. Higiena psychiczna- efektywny wypoczynek- równowaga między snem, nauką i aktywnością fizyczną.
20. Tematy do wyboru z zakresu profilaktyki uzależnień
21. Tematy do wyboru z zakresu promowania zdrowego stylu życia
22. Tematy do wyboru z zakresu doradztwa zawodowego

Klasa II LO, II i III LP, i IV i V OSSP

1. Przypomnienie ważniejszych przepisów z dokumentów szkolnych(Statut, WSO dotyczących ucznia)
2. Tolerancja i jej granice-poczucie godności własnej i szacunek dla godności innych
3. Asertywność
4. Między marzeniem a rzeczywistością- ideał chłopaka/ ideał dziewczyny
5. Samospelniająca się przepowiednia - o roli pozytywnej samooceny i poczucia własnej wartości
6. Temperamenty - dostrzegamy własną odmienność- test psychologiczny określający rodzaj temperamentu
7. Szacunek dla płci przeciwnej
8. Tajemnice mózgu - jak pracuje, za co odpowiadają obie półkule i jak to wpływa na nasz proces uczenia się.
9. Techniki szybkiego zapamiętywania i efektywnego uczenia się - poszerzenie wiedzy z zakresu funkcjonowania mózgu w aspekcie efektywnych sposobów uczenia się.
10. Moje motto życiowe - czyli porozmawiajmy o wartościach
11. Subkultury i sekty
12. Techniki manipulacji.

13. Patriotyzm, Ojczyzna-co znaczą dla Ciebie te słowa?
14. Jak rozwiązywać konflikty-o sztuce negocjacji
15. Rodzina, ach rodzina-jak budować właściwe relacje w rodzinie.
16. Dlaczego warto pomagać - ciekawe przykłady osób działających w wolontariacie.
17. Tematy do wyboru z zakresu profilaktyki uzależnień
18. Tematy do wyboru z zakresu promowania zdrowego stylu życia
19. Tematy do wyboru z zakresu doradztwa zawodowe

Klasa III LO, IV LP

1. Odpowiedzialność prawna po ukończeniu 18 roku życia
2. Jestem świadomym obywatelem - czy mam wpływ na życie lokalnej społeczności?
3. Tajemnice i uroki mojej Małej Ojczyzny - co wiem o regionie, w którym żyję?
4. Razem można więcej lepiej - o sposobach zrzeszania się dla osiągnięcia wspólnego celu
5. Jak walczyć ze stresem? - co wywołuje stres i jak go pokonać. Techniki relaksacji.
6. Czym jest dla mnie sukces i jak go osiągnąć
7. Czytaj biografie-życiorysy niezwykle (np. Steve Jobs-twórca Apple)
8. Konflikt pokoleń - czyli jak przetrwać z własnym rodzicem
9. Ten pierwszy raz - inicjacja seksualna młodzieży
10. Matura - jak się przygotować, by zdać?
11. Procedury maturalne
12. Matura i co dalej? - szkoły policealne i uczelnie wyższe regionu, omówienie
13. Umiejętność pokonywania trudności i radzenia sobie z porażką
14. Różne oblicza sukcesu – co dla Ciebie oznacza słowo „sukces”?
15. Tematy do wyboru z zakresu profilaktyki uzależnień
16. Tematy do wyboru z zakresu promowania zdrowego stylu życia
17. Tematy do wyboru z zakresu doradztwa zawodowego
18. Doradztwo zawodowe- proponowane tematy:
 - Zawody przyszłości (nowe zawody powstałe wraz z rozwojem nowych technologii)
 - Źródła pozyskiwania informacji o formach doskonalenia i rynku pracy
 - Oczekiwania pracodawców wobec przyszłego pracownika(rozmowa z zaproszonym gościem - pracodawcą, rekruterem)
 - Różne formy studiowania.
 - Jak napisać dobre CV i list motywacyjny.

- Rozmowa rekrutacyjna - jakich błędów unikać?
- Targi zawodoznawcze (udział klas III LO i IV LP)
- Salon maturzysty
- Spotkania z przedstawicielami szkół wyższych.
- Warsztaty prowadzone przez doradców zawodowych
- Testy na inteligencję wieloraką, predyspozycji zawodowych

B. Działania nauczycieli przedmiotowych:

Opracowanie i realizacja planu działań wychowawczo profilaktycznych na swoim przedmiocie, uwzględniające jego treści wynikające z podstawy programowej przedmiotu

C. Działania biblioteki szkolnej:

1. Organizowanie zajęć bibliotecznych: (przy współpracy nauczycieli)
 - a) zasady korzystania z biblioteki szkolnej
 - b) możliwości wykorzystania Internetu w wyszukiwaniu i selekcji informacji
 - c) upowszechnianie zebranych informatorów, materiałów związanych z dalszym kształceniem i podejmowaniem przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych
2. Włączanie uczniów do działań na rzecz biblioteki, , tworzenie poczucia więzi ze szkołą i jej tradycją
3. Aktywizowanie czytelnictwa i rozwijanie kultury czytelniczej uczniów
 - a) organizowanie: wystaw tematycznych
 - b) organizowanie przedsięwzięć (np. z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich)
 - c) konkursów.
4. Pomoc w przygotowaniu uczniów do wyboru kierunku studiów, zawodu
 - gromadzenie, aktualizowanie: informatorów o szkołach, uczelniach o zasięgu lokalnym, krajowym, europejskim,
 - gromadzenie informatorów o specjalnościach zawodowych, programów multimedialnych, płyt CD, materiałów reklamowych (ulotek, folderów),

D. Działania pedagoga i psychologa szkolnego:

1. Zapoznanie uczniów ze Statutem szkoły i WSO, Procedurami Postępowania w Sytuacji Nagłej, Szkolnymi Procedurami Organizacji Pomocy Psychologiczno- Pedagogicznej (w tym organizacji pomocy dla uczniów posiadających opinie i orzeczenia)
-Rozpoznanie i zaspokojenie potrzeb młodzieży zaczynającej naukę w szkole
2. Warsztaty integracyjne- na zaproszenie wychowawcy klasy
3. Zapoznanie z podstawowymi technikami kontaktów z ludźmi
4. Diagnozowanie zespołu klasowego –badania ankietowe, wywiady z uczniami i wychowawcami klas
5. Konsultacje, rozmowy indywidualne z uczniami, wychowawcami, nauczycielami i rodzicami
6. Ankiety „na wejście” i po I semestrze badające stopień aklimatyzacji oraz potrzeby i problemy w nowej szkole
7. Realizacja programu wychowawczo -profilaktycznego szkoły
8. Prowadzenie akcji informacyjnej na temat uzależnień.
9. Udział w projektach promujących zdrowy tryb życia
10. Zajęcia na temat przemocy w rodzinie, zapoznanie z procedurą "Niebieskiej karty"
11. Prowadzenie zajęć psycho- pedagogicznych zgodnych z zapotrzebowaniem klas
12. Współpraca z uczelniami wyższymi w zakresie realizacji tematyki wychowawczo- profilaktycznej (wykłady, warsztaty). Wyjazdy z grupą młodzieży na warsztaty psychologiczne w SWPS w Katowicach
13. Organizacja spotkań ze specjalistami z zakresu prawa, profilaktyki uzależnień, policji itp.
14. Monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego - dokonywanie okresowej analizy frekwencji uczniów.
15. Bieżące interweniowanie w przypadku uchylania się od obowiązku nauki.
16. Analizowanie sytuacji wychowawczej w klasach .
17. Organizowanie pomocy uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji
18. Indywidualne rozmowy i wywiady z młodzieżą i rodzicami na temat trudnej sytuacji osobistej.
19. Organizowanie wsparcia dla młodzieży przy współpracy z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną.
20. Współpraca z wychowawcami i nauczycielami w aspekcie organizacji pomocy dla uczniów posiadających Orzeczenia o niepełnosprawności, opinie PPP oraz z kłopotami zdrowotnymi (choroby przewlekłe)

21. Udzielanie i organizowanie pomocy młodzieży w prawidłowym wyborze zawodu i dalszego kształcenia

E. Działania Samorządu Szkolnego

- Organizowanie imprez i uroczystości szkolnych i miejskich.
- Opiniowanie kandydatur do nagród.
- Przeprowadzanie wyborów i referendów w sprawach ważnych dla funkcjonowania szkoły
- Udział w tworzeniu programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły

Ponadto, warto stworzyć młodzieży możliwość udziału w konstruktywnych i zdrowych formach aktywności, które sprzyjałyby rozwojowi i tym samym ograniczałyby sięganie po środki psychoaktywne:

Oferta może dotyczyć:

- 1) zajęć sportowych,
- 2) zajęć artystycznych,
- 3) wolontariatu.

8.OCZEKIWANE EFEKTY

Zakłada się, że opracowanie oraz realizacja szczegółowych wytycznych odnośnie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej oraz profilaktycznej ma zwiększyć skuteczność działań na rzecz bezpieczeństwa w naszej placówce przez osiągnięcie następujących rezultatów:

W ramach działalności stymulującej wzrost czynników chroniących:

- 1) Zwiększenie poczucia akceptacji uczniów w społeczności szkolnej;
- 2) Wzrost umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów;
- 3) Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego;
- 4) Zwiększenie kompetencji w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli i wychowawców;
- 5) Wzrost kompetencji wychowawczych rodziców;
- 6) Wzrost aktywności rodziców w procesach podejmowania decyzji w szkole oraz w ważnych wydarzeniach i działaniach na rzecz tworzenia bezpiecznej i przyjaznej szkoły,
- 7) Uspołecznianie szkoły przez większą aktywność nauczycieli, wychowawców, rodziców, uczniów na rzecz szkoły i środowiska lokalnego;

- 8) Zwiększenie otwartości szkoły na współpracę z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły.

W celu ustabilizowania trendów lub zmniejszenia zakresu nasilenia problemów i zachowań problemowych uczniów oraz zażywania alkoholu używania substancji psychoaktywnych:

- 1) Prawidłowa ocena sytuacji w zakresie problemów i zachowań problemowych uczniów dotyczących uzależnień;
- 2) Podniesienie wiedzy uczniów na temat negatywnego wpływu substancji psychoaktywnych na zdrowie człowieka;
- 3) Doskonalenie umiejętności uczniów dotyczących podejmowania asertywnych zachowań w sytuacji presji rówieśniczej związanej z używaniem produktów tytoniowych, alkohol i substancji psychoaktywnych;
- 4) Zwiększenie jakości programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły w oparciu o przeprowadzoną diagnozę problemów i potrzeb uczniów, rodziców i nauczycieli;
- 5) Zwiększenie liczby uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym i niedostosowanych społecznie objętych pomocą poradni psychologiczno - pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, w zakresie profilaktyki uzależnień; poradni psychologiczno- pedagogicznej
- 6) Podniesienie jakości i skuteczności działań z zakresu profilaktyki uzależnień przez realizację rekomendowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej (kontynuacja realizacji programu profilaktycznego: „ARS- czyli jak dbać o miłość”)
- 7) Zwiększenie ilości działań w zakresie edukacji rówieśniczej, które będą realizować działania na rzecz profilaktyki uzależnień i promowania życia bez uzależnień;
- 8) Zwiększenie liczby działań mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego, rozwój zainteresowań, uzdolnień, w tym rozwój aktywności fizycznej dzieci i młodzieży;
- 9) Zwiększenie kompetencji profilaktycznych nauczycieli i wychowawców w zakresie przeciwdziałania narkomanii i innym uzależnieniom, w tym nabycie umiejętności realizacji programów o potwierdzonej skuteczności;
- 10) Zwiększenie umiejętności nauczycieli w zakresie prawidłowego reagowania w sytuacjach szczególnych zagrożeń związanych ze środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi;
- 11) Podniesienie wiedzy rodziców w zakresie profilaktyki;

9. EWALUACJA

Ewaluacja programu wychowawczo - profilaktycznego nastąpi pod koniec roku szkolnego, w oparciu o materiały diagnostyczne takie jak:

- analiza dokumentacji z zakresu pomocy psychologiczno- pedagogicznej- w tym zespołu ds. Integracji oraz dokumentacji: teczek wychowawców klas, pedagoga i psychologa szkolnego,
- analiza trudności wychowawczych i problemów szkolno-środowiskowych oraz profilaktycznych przeprowadzona przez pedagoga i psychologa szkolnego, na podstawie danych zebranych od nauczycieli, wychowawców klas, rodziców i uczniów (zespół wychowawczy),
- ankieta skierowana do uczniów, dotycząca ich postaw i zainteresowań (doradca zawodowy, pedagog i psycholog szkolny),
- wyniki ewaluacji wewnętrznej
- wyniki ankiet dot. adaptacji w szkole uczniów klas I
- wyniki ankiet dot. poczucia bezpieczeństwa- uczniowie klas I i II, oraz uczniowie OSSP
- wyniki ankiet dot. stresu szkolnego (klasy III LO i IV LP)

10. USTALENIA KOŃCOWE

Za realizację Programu Wychowawczo - Profilaktycznego szkoły odpowiedzialni są wszyscy pracownicy Szkoły.

Dyrektor Szkoły czuwa nad prawidłowością jego realizacji.

Za realizację poszczególnych zakresów odpowiedzialni są nauczyciele zadeklarowani, bądź zaproponowani przez Dyrektora Szkoły.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Wodzisławiu

Śląski na lata 2019-2020 jest otwarty, może być modyfikowany w trakcie realizacji. Program ten podlega monitorowaniu i ewaluacji.

Program Wychowawczo- Profilaktyczny Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w Wodzisławiu Śląskim przyjęto uchwałą Rady Rodziców w dniu 24.09.2019r. w porozumieniu z Radą Pedagogiczną i Samorządem Uczniowskim.

.....

Rada Rodziców

.....

Rada Pedagogiczna

.....

Samorząd Uczniowski

